

เทศน์เช้า วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ ตั้งใจฟังธรรมๆ เราตอกย้ำของเราประจำ พระพุทธศาสนาสอนให้ทำดี ละความชั่ว เราอยากทำคุณงามความดีไง ความดีๆ ของเรานะ ปรรณานบุญกุศล เวลานบุญกุศลมันเกิดมาจากไหน เกิดจากการกระทำของเรา นั่นแหละ ไม่ได้

เว้นไว้แต่เวลาคนทุกข์คนจนใจ เขาน้อยเนื้อต่ำใจนะ เขาบอกว่าเขาไม่มีวัตถุที่จะทำทานได้

เราบอกว่า ถ้าไม่มีวัตถุ ทำทานได้ ถ้าเรามีเจตนาที่ดีงาม อนุโมทนาทานไปกับเขา เห็นใครทำคุณงามความดี เราอยากทำอย่างนั้น เราอนุโมทนาไปกับเขา อนุโมทนาไปกับเขา เวลาไปเกิด ไปเกิดได้เป็นบุญกุศลถ้าจิตใจมันมั่นคงนะ ไปเป็นเทวดาก็เป็นปลายแถวนั่นแหละ แต่ถ้าเป็นเทวดาปลายแถว ใ้ฉันเขามีเจตนาที่ดีงาม

บางคนเกิดมาลุ่มๆ ดอนๆ มันไม่เท่ากัน แต่คนเกิดมามีกายกับใจเหมือนกัน คนเกิดมามีบุญกุศลเหมือนกัน เพราะว่าธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเย็นเย็นเลย การเกิดเป็นมนุษย์นี้เป็นอริยทรัพย์ การเกิดเป็นมนุษย์นี้

เพราะว่าจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไปด้วยเวรด้วยกรรมไง บุญกุศลพาให้เกิดๆ ทำคุณงามความดีของเรา เราถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ไง

ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ ทำไมมนุษย์บางคนเขามีความรุ่มเย็นเป็นสุข เขาว่าเขาสมความปรารถนาของเขา นั่นเพราะเขาทำของเขา มา เขาทำของเขา มา

ของเรา เราทำมาเท่านี้ เราทำมาเท่านี้เราก็พอใจในปัจจุบันนี้ แล้วในปัจจุบันนี้เราก็พยายามสร้างขึ้นไปจากปัจจุบันนี้ไง สร้างขึ้นไปจากปัจจุบันนี้เพราะเราก็มีสมองเหมือนกัน เรา

ก็ไม่มีมือเหมือนกัน เราก็ทำมาหากินเหมือนกัน แต่ถ้ามันขาดตกบกพร่อง เราก็พยายามตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้นะ ถ้ามีสติปัญญาผ่านพ้นวิกฤติไปได้

เวลาคนไร้บ้านๆ คนไร้บ้าน เราชอบติดตามเรื่องสารคดี คนไร้บ้านๆ เขาไปสัมภาษณ์คนไร้บ้านไง เขาบอกว่า โอ้ย! เมื่อก่อนผมเป็นเศรษฐี แล้วผมเล่นหุ้นหมดเนื้อหมดตัว ผมเป็นเศรษฐี ผมมีบริษัทก่อสร้างนะ สุดท้ายแล้วผมทำผิดพลาด

เขาก็เคยรวมนานะ ไ้คนไร้บ้านๆ อย่าคิดว่าเขาสิ้นไร้ไม้ตอกนะ เขาเคยมีกิจการของเขา มา เขาทำของเขา มา แต่ถึงเวลาของเขา เขาผิดพลาดของเขา มา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทุกข์เราจน เราก็พยายามของเรา คำว่า “พยายามของเรา” นะ ที่นี้คำว่า “พยายามของเรา” ถ้าเราไม่มีบุญกุศลมันขาดตกบกพร่อง มันหลุดไม้หลุดมือไปทั้งนั้นนะ สิ่งใดที่จะสมความปรารถนาแล้วไม่สมความปรารถนา

แล้วถ้าสมความปรารถนานะ เราเวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา อารมณ์ชั่ววูบๆ เราต้องมีสติปัญญาของเราไว้นะ อย่าให้มันทำ ถ้ามันทำแล้วมันสร้างเวรสร้างกรรมแน่นอน เราจะทำด้วยว่าเรามีความจำเป็นๆ

มีความจำเป็น เราหยิบยืมที่ไหนก็ได้ มนุษย์มันช่วยเหลือเจือจานกันได้ คนเขาอยากจะช่วยเหลือเจือจานทั้งนั้นนะ เวลาคนตกทุกข์ได้ยากขึ้นมา เวลาบอกบุญไป มีแต่คนเขาส่งเสริมทั้งนั้นนะ

คนอยากทำคุณงามความดีมากมายเลย แต่เขาก็ไว้ว่างใจที่ไหนไม่ได้เหมือนกันไง เพราะสังคมมันทำให้เชื่อถือไม่ได้ เห็นไหม พระพุทธศาสนาถึงสอน ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีลคือคนมีศีลมีสัตย์ ถ้าคนมีศีลมีสัตย์ เราทำคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีของเราขึ้นมา กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมมันต้องหอมทวนลมไง แล้วเวลาทำคุณงามความดี ไม่ต้องทำคุณงามความดียิ่งใหญ่ขนาดไหนหรอก ทำคุณงามความดีมีสติสัมปชัญญะเป็นคนดีนี้แหละ

คำว่า “เป็นคนดี” ทุกคนปรารถนาของดี เพื่อนฝูงเราก็อยากคบคนดี มีพ่อแม่ก็อยากเป็นพ่อแม่ที่ดี ของดีทุกคนก็ปรารถนาทั้งสิ้น แต่ของที่ไม่ดีทุกคนก็ไม่ปรารถนา ทุกคนไม่ต้องการทั้งสิ้น

แล้วเวลาจิตใจเรามันจะเป็นอย่างนั้นไป เห็นไหม เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นทฤษฎีๆ มันเป็นการศึกษา ศึกษามาแล้วเราก็พยายามจะมาประพฤติปฏิบัติ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เวลาแสดงธรรมไป พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม ที่เราทำบุญกุศลกันอยู่เนี่ย เราพยายามจะประพฤติปฏิบัติกันเพราะเราศึกษามา เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่วไง

แล้วเวลาเราทำดีของเรา “ทำดีแล้วไม่ได้ดี ทำดีแล้วไม่ได้ดี”

ได้ ได้แน่นอน แต่มันช้าหรือเร็วเท่านั้นนะ เพราะทำดีๆ เห็นไหม ครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่ฝั้นท่านปฏิบัติของท่าน ท่านเป็นพระอรหันต์ไป มาจากไหนละ ถ้ามันไม่มีสัจจะไม่มีความจริง ไม่มีควมดีขึ้นมา มนุษย์ขึ้นมาคนหนึ่งเวลาปฏิบัติไปทำไมมันถึงเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ เวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเป็นมาจากไหนละ เป็นมาจากการกระทำในการประพฤติปฏิบัติไง

สิ่งที่เป็นทฤษฎีนั้นเป็นทฤษฎีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ถ้าไม่มีทฤษฎีนี้ เราจะทำได้อย่างไร

เวลาหลวงตาท่านบรรลุธรรมนะ ท่านกราบแล้วกราบเล่า ท่านซาบซึ่งถึงบุญถึงคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก “รู้ได้อย่างใด รู้ได้อย่างใด”

อย่างนี้เราก็พูดทุกวันนะ พูดทุกวันเพราะอะไร มันขึ้นนะ เวลาคนคนหนึ่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไปแล้ว ๒,๐๐๐ กว่าปี เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นไป เวลาท่านถึงใจ “รู้ได้อย่างไร”

คำว่า “รู้ได้อย่างไร” มันมหัศจรรย์ มันจะมีความลึกซึ้งซับซ้อนขนาดไหน รู้ได้อย่างไร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเนะ เอ้อ! ทอดธุระเลย คนมันจะรู้ได้ เอาที่ไหนล่ะ แต่สุดท้ายแล้วท่านก็เผยแผ่ธรรมมา

พระอรหันต์สมัยพุทธกาลมหาศาลเลย รู้ได้อย่างไร รู้ได้อย่างไร รู้เต็มไปหมดเลย รู้เต็มไปหมดเลยเพราะทุกคนก็กระเลื่อกระสน ทุกคนก็ชวนชวายมาใช้ใหม่ ทุกคนก็สร้างบุญกุศลของเขามาเหมือนกันใช่ไหม หัวใจของคนที่ตั้งใจขึ้นมาเขาก็ปรารถนาสิ่งที่ดีงามไง แต่ดีงามที่ไหนล่ะ

โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ธรรมะเก่าแก่ โลกธรรม ๘ โลกธรรม ๘ เราต้องการอย่างนั้นใช่ไหม เราต้องการความดีแบบโลกๆ ใช่ไหม ความดีแบบโลกๆ มันก็เป็นความดี เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยไง ปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ เวลาบวชพระขึ้นมามันต้องมีไตรจีวร ต้องมีบาตร มันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย สิ่งที่มีชีวิตเกิดในวัฏสงสาร กามภพ รูปภพ อรูปภพ เกิดในภพชาติใด อยู่อย่างใด กินอาหารอย่างใด มันต้องสืบต่อไป

เวลาพระสารีบุตรถาม ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้ หนึ่งไม่มีสอง หนึ่งไม่มีสอง นิพพานเป็นอย่างไร

เขาบอกว่า ชีวิตนี้คือไออุ่น ไออุ่นตั้งอยู่บนกาลเวลา

ไออุ่นตั้งอยู่บนกาลเวลา กาลเวลานั้นสืบต่ออย่างไร แล้วชีวิตของเรา เราสืบต่ออย่างไร เราสืบต่อด้วยความทุกข์ความยากใช่ไหม สืบต่อด้วยความทุกข์ความยาก เห็นไหม

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาพระพุทธศาสนาสอน สอนให้เป็นคนดีไง กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี ใครมีบุญมีคุณกับเรา เราต้องระลึกถึงคนนั้น คนนั้นเคยมีบุญคุณกับเราเนะ มันฝังใจ

แล้วทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีแล้วมันไม่ได้ผล มันไม่ได้ผลมาจากไหนล่ะ มันเคยกระทำมา กรรมเก่า กรรมใหม่ กรรมเก่าๆ เนะ ถ้ากรรมเก่าสิ่งที่ดีงามมามันเป็นจิตเป็นนิสัย มันต้องดีงามแน่นอน

เรามีพรรคพวกมาก เขาบอกว่า โอ้ย! ลูกหลานเขาดีมากๆ เขาปลื้มใจ

เราบอกว่า นั่นนะเม็ดในของมัน อย่างไรก็ตาม มันก็มีสติสัมปชัญญะ ใครโน้มน้าวไปได้ยาก แต่ถ้ามันมีกรรมของมัน ไม่ใช่โน้มน้าว มันอยากไป มันเดินไปเองเลย ไม่ต้องมีใครโน้มน้าว แล้วสังคมมันซับซ้อนมาก ซับซ้อนมาก เราก็พยายามของเราละ

แต่เวลาเวรกรรมนะ เวลาทางโลกเขาบอกว่ามันเป็นอุบัติเหตุ มันไม่ใช่กรรมๆ

ใช่ มันเป็นอุบัติเหตุเพราะความประมาทเล็กน้อย เพราะอุปกรณ์มันชำรุด มันเป็นอุบัติเหตุ แต่ทำไมมันเป็นกับเราละ ทำไมคราวนี้มันเป็น คราวนี้ไม่เป็นละ เวลาที่มันพ้นจากอุบัติเหตุนะ “โอ้ย!เคราะห์ดี” เวลาอย่างนี้เคราะห์ดี นี่มันยังไม่เป็นอย่างนั้นไง

สิ่งที่มันมีเวรมีกรรมของมัน ถ้ามีเวรมีกรรมของมัน เราต้องมีสติสัมปชัญญะของเรา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ละ “ภิกษุทั้งหลาย” เพราะเวลาครูบาอาจารย์ เวลาท่านสอนต้องสอนพระก่อน เพราะพระเป็นนักรบ เพราะพระพร้อมแล้ว คฤหัสถ์มาเป็นอันดับสอง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

คำสั่งสุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าอย่าประมาท อย่าประมาท อย่าประมาท แล้วถ้าไม่ประมาท กรรมเก่าก็คือกรรมเก่า กรรมเก่าเราก็แก้ไขของเรา มันแก้ไขได้

ถ้ากรรมมันตายตัวที่แก้ไขไม่ได้เลย คนเกิดมาก็มีวิชา ก็มีกรรมทั้งสิ้นใช่ไหม แล้วสิ้นกิเลสไปได้อย่างไรละ ก็สิ้นกิเลสไปด้วยมรรคผลไง ด้วยการกระทำไง ด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาไง

เราศึกษาทฤษฎีมาทั้งสิ้น เวลาмаวัดมาวสร้างบุญกุศล สร้างไว้ทำไม บุญกุศลนี้มันเป็นโดยข้อเท็จจริง เป็นวิทยาศาสตร์ ดีกับชั่ว พลังงานบวกกับลบ บุญกุศลเป็นเรื่องวิทยาศาสตร์เลย

แต่เวลาเป็นมรรคๆ ขึ้นมา เวลาเกิดศีล เกิดสมาธิ เกิดปัญญา เกิดธรรมจักรขึ้นมา มันไม่มีอยู่ในโลก มันถึงเหนือโลก มันพ้นจากวัฏฏะ

สิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่มีมันมีอยู่แล้วมันก็สืบทอดกันมา นี่ไง ธรรมะเป็นธรรมชาติ สสารเป็นธรรมชาติ มันแปรสภาพของมันไป แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลา รื้อค้น รื้อค้น ขึ้นมาอะไร

ภาวนามยปัญญาฯ ตำราเขียนไว้มากมายมหาศาล ปฏิจจนูปบาท อิทัปปัจจยตา แขนงไว้ทุกวัดเลย แต่ไม่เคยเกิดขึ้นในใจของใครเลย

เวลามันเกิดขึ้นในใจของหลวงตามะ เวลาท่านไปเยี่ยมสมเด็จพระวัดนรนาถไ

ให้ดูอุชชาฯ ปฏิจจนูปบาท

ท่านบอกไม่ดู ไม่ดู เพราะอะไร เพราะเรียนเป็นมหาเหมือนกัน แล้วสมเด็จพระ ๙ ประโยค เหมือนกัน

อิทัปปัจจยตา มันมีอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ ใ้มันเป็นวิธีการทั้งนั้นนะ พอเป็นวิชาการแล้ว ทั่วๆ ที่จิตนี้มันเร็วกว่านั้นนะ เราก็พยายามจะมาเทียบให้เหมือนมันไง กลัวจะผิด กลัวจะพลาด ใจ

ถ้ามันเป็นไป เห็นไหม แต่ถ้าเป็นไปเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ที่เรามาวัดมาวากัน เพราะเหตุนี้ไง ถ้าเรามาวัดมาวา เราฟังธรรมๆ ไง

ทางวัดทางโลกเขาฟังธรรมเพื่อเอาบุญ สาธุ ขั้ววกขั้วลบเป็นความดีความชั่ว มันเป็น ข้อเท็จจริงของมัน แต่ถ้าเป็นมรรค เป็นมรรคมันเป็นจากการกระทำของเรา มันเป็นการกระทำ ของจิตดวงนั้น

จิตดวงนั้นที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราไม่รู้ที่เราเกิดมาอย่างไร แต่ทางวิชาการ ทาง การแพทย์เขาอธิบายว่าผลมันเกิดแล้ว อธิบายได้เรื่องร่างกายนี้ แต่ปฏิสนธิจิตที่เกิดในครรภ์ ใน ไข่ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ เขารู้ไม่ได้

แล้วเรามาวัดมาวา เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อู๋ย! สูดยอด อ่อนวอนเรื่องเพื่อให้มันประสบความสำเร็จ ใ้มันก็เป็นเรื่องการสงเคราะห์

แต่ถ้ามันเป็นจริงๆ นะ ถ้ามีศรัทธามีความเชื่อ เราแสวงหาหัวใจของเรา เวลาแก้ แก้ไขที่หัวใจของเรา ถ้ามาแก้ไขที่หัวใจของเรา ถ้ามีศรัทธามีความเชื่อของเรา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศึกษาแล้วมหัศจรรย์มาก แต่เวลามันเป็นจริงๆ ขึ้นมา มหัศจรรย์ยิ่งกว่าหลายเท่า เพราะอะไร

เพราะนั่นมันเชื่อทั้งนั้นนะ เราศึกษาวิเคราะห์วิจัยชื่อของมัน วิธีการของมัน นี่ไง เป็นทฤษฎีไง แต่ถ้าเป็นเนื้อหาสาระ เวลาจิตมันสงบเข้ามา หายใจเข้าลึกๆ หายใจออกลึกๆ ดันร่นเกือบเป็นเกือบตาย ถ้าปล่อยเป็นธรรมชาติมันนะ มันพาไปกว้างเอาฟืนเอาไฟมานะ โดยไม่รู้ตัว นี่ถือว่าเป็นความดีๆ นะ นี่กว่าถูกต้องดีงามนะ

เพราะมรรคหยาบข้ามมรรคละเอียด

ความคิดหยาบๆ ความรู้สึกนึกคิดเราหยาบมาก นี่ไง มันถึงไปสู่สมยปัญญาไง ปัญญาเกิดจากการศึกษาการค้นคว้า เขาเรียกว่าสู่สมยปัญญา แล้วพอมันทำความเข้าใจได้มาก มันพิจารณาของมันได้ มันจะเกิดจินตนาการนะ โอ้โฮ! มันเป็นเช่นนั้นเอง...จินตนาการทั้งสิ้น

เวลามันเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา เอ๊ะ! เอ๊ะ! พุดไม่ออก พุดไม่รู้ถูก แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่านฟังออกหมดเลย มันเป็นข้อเท็จจริงอย่างนั้น เห็นไหม

เวลาเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา แล้วเวลาปัญญาเกิดจากการภาวนาแล้วก็มาทำเป็นทฤษฎี เขียนมาอธิบายกันนะ

แต่ถ้าเป็นความจริง เป็นความจริง สิ่งที่ยังเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นอย่างไร สิ่งที่ยังมันเป็นตัวตนๆ บอกเป็นสมาก็เป็นตัวตน ทุกอย่างเป็นตัวตน ดูถูกมันไปหมดไง

แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลามันเป็นไตรลักษณ์ไง ไตรลักษณ์มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป

เกิดขึ้น เราทำสมาธิ สมาธิเกิดขึ้น เรามีสติ สติเกิดขึ้น เวลามันเป็นสมาธิแล้ว ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนามันเกิดขึ้น เกิดขึ้นท่ามกลาง ท่ามกลางคือการใช้ปัญญาภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นจากการภาวนา เวลามันสิ้นสุด ไตรลักษณ์ะมันทำลายตัวตนๆ

ไฉนไม่ได้ทำลายอะไรเลย ทำลายแต่สัญญาอารมณ์ มันไม่เข้าถึงตัวตนใจ

เวลาบอกว่ามันเป็นตัวตนๆ รังเกียจเลย สมาธิแก้กิเลสไม่ได้

แล้วใครบอกมึงแก้ได้ละ

หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ท่านไม่เคยบอกว่าสมาธิแก้กิเลสได้เลย สมาธิเป็นสมาธิ แต่ถ้าไม่มีสมาธิละ มันเกิดจิตมยปัญญา มันเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมาไม่ได้ ภาวนามยปัญญา เกิดขึ้นจากการภาวนา เวลาธรรมจักรที่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ ถ้าจักรมันหมุนไปแล้ว มันได้ฆ่ากิเลสไปแล้ว มันถอยกลับไม่ได้ ไม่ได้ที่ไหน ไม่ได้ในใจดวงนั้นใจ ไม่ได้ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมันเป็นไตรลักษณ์ เกิดขึ้น มีท่ามกลางที่ การกระทำนั้น แล้วเวลามันสิ้นสุดไปแล้ว หหมดแล้ว กลับมาไม่ได้หรอก จบไปแล้ว เป็นอรูปธรรม

นี่ใจ เวลาแสดงธัมมจักขุ ที่ว่าธรรมจักร สัจธรรมๆ สิ่งที่เป็นธรรมๆ สิ่งที่เป็นธรรมๆ ธรรม มันเหนือโลกๆ เหนือความรู้สึกนึกคิดของตน เหนือกิเลสของตน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวยะเยียมาร “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา...”

ความดำริ เห็นไหม

“...เราไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนหัวใจดวงนี้ไม่ได้เลย ไม่ได้เลย”

แล้วความรู้สึกนึกคิดของเราละ ถ้าเวลามันทันแล้ว สิ่งที่ว่าความดำริ นี่เราไม่ใช่ดำริ นี่เราคิดนะ เราจินตนาการนะ ความดำริ อวิชชามันเกิดตั้งแต่นู่นนะ

หลวงปู่มั่นท่านบอกไง สรรพสิ่งต้องมีเหตุมีปัจจัยทั้งสิ้น ว่าอวิชชา อวิชชาที่ความไม่รู้ ไม่รู้มันเกิดที่ไหน อวิชชาเกิดที่ไหน บ้านอวิชชาอยู่ที่ไหน สู้ติจิต บ้านอวิชชา สิ่งที่ว่าสว่างไสว จิตเดิมแท้นี้ส่องใส สว่างไสว มันเกิดอุปกิเลส

จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นนะ

ข้ามพ้นมันไป สว่างไสว สว่างไสวนั่นละตัวมันทั้งนั้นนะ นั่นละที่มันทำให้หลงไหลทั้งสิ้น นี่ถ้าคนไม่มีปัญญาใจ

แล้วถ้าครูบาอาจารย์ท่านเห็นหมดแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเยาะเย้ยมันเลย เพราะเห็นความทุกข์ความยากใจ เวลาเทพ เทพฝ่ายมาร เทวดาฝ่ายมาร ฝ่ายเทพ

นี่ก็เหมือนกัน ในหัวใจเราถ้ามันคิดมันดี มันก็เป็นสังขาร เป็นคุณงามความดีของเราขึ้นมา ถ้าเป็นคุณงามความดีของเราขึ้นมา แล้วมันจิตมันชัด แต่ถ้าคิดไปตามความโลภ ความโกรธ ความหลง โอโฮ! มันมีรสชาติ มันจะไปกับเขานั่นนะ แล้วมันเป็นประโยชน์อะไรขึ้นมา

ถ้าคนมีอำนาจวาสนา ไม่มีอำนาจวาสนา เขาวัดกันตรงนี้ไง ตรงที่มันยับยั้งได้ มันดึงได้ ไม่ควร ไม่เป็น ไม่ทำ ถ้าไม่ควร ไม่เป็น ไม่ทำ เวลาเป็นความจริง ความจริงอยู่ที่ไหน

ทำบุญกุศลมากน้อยขนาดไหนเหมือนเขื่อน เขื่อนมันกันแม่น้ำไว้ น้ำเต็มเขื่อนเลย แล้วใช้ประโยชน์อะไรมันบ้างละ

ถ้าเป็นธรรมนะ ที่เรามาทำบุญกุศลๆ มากน้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ มันก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ทำคุณงามความดีได้ไปเกิดบนสวรรค์แน่นอน แล้วเวลาเกิดบนสวรรค์แน่นอน แล้วสวรรค์มันเป็นอย่างไร แล้วเกิดในนรก นรกมันเป็นอย่างไร

บอกว่าตายแล้วมันเกิดแน่นอน ถ้าใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อมันเป็นสิทธิ์ พอมันเป็นสิทธิ์ของเรา แต่ถ้าเราปรารถนาคุณงามความดีของเรา เราก็ทำไปตั้งแต่นี้ ตั้งแต่นี้ตั้งแต่ว่าเรามีสติสัมปชัญญะทำคุณงามความดีแล้วมันเป็นกุศลแล้วมันอบอุนหัวใจของเรา ทำคุณงามความดีแล้ว ผู้มีศีลจะเข้าสังคมไหนก็ได้ ที่ไหนเข้าได้หมดเลย เขาปรารถนาหมดเลย นี่ทำคุณงามความดีของเรา เห็นไหม แต่เวลาจะสิ้นกิเลสละ

บุญกุศลก็ส่วนบุญกุศล แต่เวลาเป็นความจริงนะ ความจริงมันเกิดจากมรรค เกิดจากการกระทำ เกิดจากอริยสัจ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ มันต้องไปรู้ไปเห็นไง

เพราะว่าเวลาทำความสงบของใจเข้ามามันเป็นความสุขอย่างยิ่ง เวลามันไปเห็นขึ้นมา มันเห็นกิเลสของมัน เห็นไหม ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์

มันทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ถ้ามันจับต้องของมันได้ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ นี่มันเป็นสมบัตินะ มันเป็นอริยทรัพย์นะ เพราะอะไร เพราะมันเห็นที่มาที่ไปของกิเลส ของการเคลื่อนไหวในใจ ใจ มันเกิดท่ามกลางพิจารณาของมันไป

เวลาพิจารณาของมันไป ทุกข์ดับ นิโรธ ความดับทุกข์ด้วยมรรค ถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริงเป็นจังในหัวใจ มันไม่ใช่ทฤษฎี ไม่ใช่การศึกษา ไม่ใช่ตำรับตำรา

ตำรับตำรา เราศึกษาไว้ๆ ก็หาวิธีการที่จะเข้าไปหามัน เข้าไปหาใคร เข้าไปหากิเลสของเราไป เข้าไปหาการที่มันครอบงำหัวใจนี้ที่มันปิดทึบปิดตา ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะอยู่นี่ไง แล้วเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะอยู่นี่ สิ่งที่เป็นไป เป็นไปเพราะมันไม่รู้ไง

แล้วถ้ามันรู้ มันรู้อะไร รู้อะไร

ถ้ามันรู้มันก็วิชาไง รู้อะไร ก็รู้ตัวตนของเราไง รู้ว่าเรามาจากไหน เราจากไหน แล้วเราอยู่ทำไม ก็อยู่เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนานี่ไง อยู่เพื่อจะปราบปรามมันไง อยู่เพื่อจะเอาชนะมันไง ถ้าเอาชนะมันแล้วนะ ชนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้มาก เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร

อย่าจองเวร อย่าจองกรรม อย่าไปเอาชนะคะคานใคร ไม่มีประโยชน์หรอก สร้างเวร สร้างกรรมทั้งสิ้น ไม่ให้เบียดเบียนกัน ไม่ให้ทำให้กระทบกระทั่งกัน แต่เวลาขึ้นชม ขึ้นชมการฆ่ากิเลส การฆ่ากิเลสนี้ประเสริฐที่สุด การฆ่าทิฏฐิมานะ การฆ่าตัวตน การฆ่าความเห็นผิด การฆ่าอันนี้ประเสริฐที่สุด แล้วฆ่าอย่างไร

นี่ไง เวลามันทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ไง

ถ้าเราไปเห็นทุกข์ๆ ใจ เราบอกไปเห็นทุกข์ๆ

มีคนเข้าใจผิดมาก บอกเห็นทุกข์ เห็นทุกข์ก็ทำให้ตัวเองลำบาก อะไรของมึงนั่นนะ ไม่ใช่มีพระเข้าใจผิด บอกว่า เขาพยายามทำงานเพื่อจะให้เห็นทุกข์

ทุกข์อย่างนี้มันหยาบเกินไป ถ้าทุกข์อย่างนี้นะ โทษนะ กรรมกรเข็ญใจเขาก็ทุกข์ กลับบ้านก็บ่นว่าทุกข์ๆๆ แต่มันก็จำเป็นต้องทุกข์ต่อไป ต้องทำมาหากินต่อไป

แต่ถ้าพอจิตมันไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ มันไปเห็นทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ตามความเป็นจริง อริยสัจ นั่นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้ามันเห็นสภาพแบบนี้นะ นั่นนะเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง สติปัฏฐาน ๔ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม

ถ้าเห็นสังขาร เห็นธรรมารมณอันนั้นนะ พอเห็นอันนั้น อริยทรัพย์มันได้เห็นทรัพย์สมบัติของมัน แต่ทรัพย์สมบัติ ทรัพย์สมบัติแค่มาก็ให้เห็น แค่มาก็เห็น ให้เห็นก็ตื่นตื่นแล้ว ให้เห็นก็หวัหวัแล้ว เพราะว่าอะไร เพราะว่าทุกคนไปหาหมอ จะถามเลย เป็นโรคอะไร

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อใจดวงนั้นมันวิเคราะห์ได้ว่ามันเป็นโรคกิเลส มันเห็นกิเลสคือมันเป็นโรคกิเลส คนเราถ้าเห็นว่าตัวเองเป็นโรคมันจะแก้ไขไหม ถ้ามันเห็นโรคของมัน มันเห็นความเป็นไปของมัน มันก็ต้องพยายามของมัน ถ้าพยายามของมันนะ นี่ก็อยู่ที่วาสนาแล้ว

วาสนานะ เพราะคนทำแล้วตกหล่นบ้าง คนทำแล้วไม่สมบูรณ์แบบบ้าง นี่ใจมันดิ้นมาปฏิบัติทางไหน มันตกขอบไปทั้งสองฝ่าย มันไม่ได้เป็นความจริง แต่ถ้าวันไหนมันสมบูรณ์แบบของมัน มันเสมอของมัน สมดุลของมัน มันดิ้นมาปฏิบัติคือความสมดุลของศีล สมาธิ ปัญญา ความสมดุลอันนั้นมันจะสมดุลเจตนา หักกิเลสตาย เห็นชัดๆ

คนเรานะ เจ็บไข้ได้ป่วยแล้วหายจากโรคภัย มันจะไม่รู้ตัวมันเอง เป็นไปได้อย่างไร มันถึงเป็นปัจเจกตั้งใจ มันถึงเป็นสันติภูมิโง่โง่ พระพุทธเจ้ายกให้ที่นี้ใจ ไม่ต้องให้ใครมาให้ค่า ไม่ต้องให้ใครมายกย่องสรรเสริญ ไม่ต้องให้ใครมาให้คะแนน เพราะมันไม่เป็น มันไม่รู้ คนไม่เป็น คนไม่รู้ มันจะให้คะแนนใคร

จดจำมาแต่ตำรับตำราทั้งสิ้น มันจะไปตรวจสอบข้อสอบของใครได้ ไม่มีทาง

แต่สันติภูมิโง่โง่ระหว่างธรรมกับกิเลสมันตรวจสอบกัน แล้วถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา อกุศลธรรม นี่คือสังขาร

นี่คือสังขารนะ ในพระพุทธศาสนาไป พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เวลาเราเป็นชาวพุทธเราถึงรัตนตรัยของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม ถึงมีพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม เราถึงมีรัตนตรัยสมบูรณ์แบบไป พอสมบูรณ์แบบแล้วก็เป็นการเคารพบูชา

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเนะ เราจะเคารพบูชาพุทธะ คือผู้รู้ในหัวใจของเรา เราจะเคารพสังขารที่มันเกิดขึ้นในใจของเรา เราจะเคารพสิ่งที่มันเป็นสังขารจะตามความเป็นจริงในใจของเรา

ที่มันรู้จริงในหัวใจนั้น มันจะสมบูรณ์แบบในใจดวงนี้ ทั้งๆ ที่เราตระเวนหาๆ ทั้งๆ ที่ความจริงมัน
อยู่ที่กลางหัวใจเรานี่เอง เอวัง